

LUT. Open your mind. lut.fi/mittaristo

Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo™ OPASKIRJA

[Mittaamalla kehityt]

LUT
Lappeenranta
University of Technology

SISÄLTÖ

- 3 YRITTÄJYYSKASVATUKSEN MITTARISTO™ – 15 MINUUTISSA PAREMPAAN OPETUKSEEN**
Näin käytät Yrittäjyyskasvatuksen mittaristoa™ – nettityökalun käyttö pähkinänkuoressa
- 3 YRITTÄJYYSKASVATUS ON OSA KOULUJEN JA OPPILAITOSTEN PERUSTOIMINTAA**
- 4 MIKÄ MITTARISTO?**
Yrittäjyyskasvatus mittaristossa
Kysymykset ja vastaaminen
Mittariston palauterakenne
Mittariston käyttäminen uudelleen
- 6 USEIN KYSYTTYÄ**
Miksi tulee rekisteröityä?
Unohtunut käyttäjätunnus tai salasana
Tunnukseni eivät toimi, en pääse mittaristoon
Sähköpostiosoitteen ja muiden tietojen muuttaminen
Miten tulkitta palautetta?
Sähköpostiini ei tullut palautetta
Mihin ja miten vastauksiani ja tietojani käytetään?
Mittaristoja on kaksi – olenhan oikeassa mittaristossa?
Mistä saan lisätietoja?
- 8 MITTARISTO JA OPETUSTYÖN KEHITTÄMINEN – OPETTAJIEN NÄKÖKULMIA**
Yrittäjyyskasvatus alakoulussa
Opettajana haluan palautetta työstäni
Suosittelemme kokeilemaan!
Mittaristo rehtorin työn tukena
- 10 YRITTÄJYYSKASVATUKSEN MITTARISTO™ – RAKENTAMISEN TAUSTALLA ESR -KEHITTÄMISHANKE**
- 10 TÄRKEÄT LINKIT**
- 11 MITEN TOTEUTTAA YRITTÄJYYSKASVATUSTA OPETUKSESSA – MAKUPALOJA OPETTAJILTA**
Työelämään ja yhteiskuntaan tutustumisen polku Alakylän koulussa
Design ja teknologia: ideasta tuotteeksi - muotoilukasvatusvalinnaisaine
Henkilökohtaisen talouden ABC

YRITTÄJYYSKASVATUKSEN MITTARISTO™ – 15 MINUUTISSA PAREMPAAN OPETUKSEEN

Tervetuloa mukaan Yrittäjyyskasvatuksen mittariston™ käyttäjäjoukkoon! Mittaristo on tehty helpottamaan yrittäjyyskasvatuksen arviointia ja se toimii opettajan oman työn sekä koko kouluyhteisön kehittämisvälineenä. Mittaristo on maksuton.

Näin käytät Yrittäjyyskasvatuksen mittaristoa™ - nettityökalun käyttö pähkinänkuoressa

- Löydät sen osoitteesta www.lut.fi/mittaristo
- Luo ensimmäisellä kerralla itsellesi tunnukset, vastaaminen tapahtuu anonyymisti
- Vastaaminen kestää n. 15 minuuttia
- Vastaamisen jälkeen saat konkreettisen palautteen eri yrittäjyyskasvatuksen teemojen näkymisestä opetuksessasi
- Saat kehittämissivuja sekä linkkivinkit lisämateriaaleihin, hyödyllisiin nettisivuihin ja yhteistyökumppaneihin
- Pääset vertaamaan keskiarvojen avulla omaa toimintaasi suhteessa muihin saman oppilaitostason vastaajiin
- Vastaa uudelleen puolen vuoden kuluttua: aiemmat vastauksesi ja saamasi palaute ovat tallentuneet, joten näet ne ja pääset seuraamaan kehitystäsi yrittäjyyskasvattajana

HUOM! Vastauksesi tallentuvat tietoturvallisesti Lappeenrannan teknillisen yliopiston ylläpitämälle palvelimelle. Aineistokokonaisuuksia hyödynnetään esimerkiksi oppilaitostasokohtaisissa tutkimuksissa ja vain siten, että yksittäisen vastaajan henkilöllisyys ei missään vaiheessa tule esille. Antamiasi tietoja ei myöskään luovuteta eteenpäin.

YRITTÄJYYSKASVATUS ON OSA KOULUJEN JA OPPILAITOSTEN PERUSTOIMINTAA

Yrittäjyyskasvatus on osa jokapäiväistä koulutyötä. Se sisältyy yleissivistävän koulutuksen opetussuunnitelmien perusteisiin ja ammatillisen koulutuksen tutkintovaatimuksiin. Tavoitteet ja sisällöt linkittyvät kaikkiin oppiaineisiin sekä nivoutuvat koko koulun toimintakulttuuriin. Yrittäjyyskasvatus on pysynyt ajankohtaisena koulutuksen kehittämiseen liittyvänä teemana koko 2000-luvun alun. Konkreettisia toimenpiteitä ovat koulutuksen lisäksi erilaiset opetustyötä tukevat pedagogiset materiaalit ja työkalut.

Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo™ on tehty tukemaan ja helpottamaan opettajan jokapäiväistä työtä. Mittariston avulla voit arvioida opetustasi, saada palautetta toiminnastasi ja edelleen kehittää sitä. Mittaristo

on yrittäjyyskasvatukseen kehitetty itsearviointityökalu, jonka jokainen perus- ja toisen asteen opettaja voi ottaa käyttöönsä maksutta. Vastaaminen kestää noin 15 minuuttia.

Mittaristo on rakennettu opetuksen ammattilaisten kanssa – kolmekymmentä perus- ja toisen asteen opettajaa yhdessä tutkijoiden kanssa ovat rakentaneet itsearviointityökalun. Eri rakennusvaiheissa sitä ovat testanneet yli 500 opettajaa ympäri Suomea.

Mittariston rakentamisen taustalla on laaja tutkimus- ja kehittämishanke, johon pääset tutustumaan tarkemmin osoitteessa www.lut.fi/koke/mittaristo. Löydät sivuilta lukuisia tutkimusryhmän artikkeleita. Sivuilta pääset myös yrittäjyyskasvatusta tukeviin strategioihin ja opetussuunnitelmiin, sekä erilaisiin opetuksen tueksi tehtyihin yrittäjyyskasvatuksen oppimateriaaleihin.

Mittaamalla kehityt – tutustu ja itsearvioi!

MIKÄ MITTARISTO?

Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo™ on Internet-pohjainen maksuton työkalu opettajille. Mittaristo löytyy osoitteesta www.lut.fi/mittaristo. Käyttäminen alkaa rekisteröitymällä, eli henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan luomisella. Näin muodostuu henkilökohtainen profiili, joka määrittää sinulle mittariston näkymän ja eri opetusasteille sopivat kysymykset. Pääset myös päivittämään omaa profiiliaasi. Aloitussivun ylhäällä oleva ”Salasana hukassa” palvelu auttaa, mikäli olet jo aiemmin käyttänyt mittaristoa, mutta salasana on unohtunut.

Mittaristoa käyttämällä saat

- uutta tietoa
- helpotusta opetustyöhön
- uusia välineitä opetukseen
- helpon tavan seurata opetuksen kehittymistä

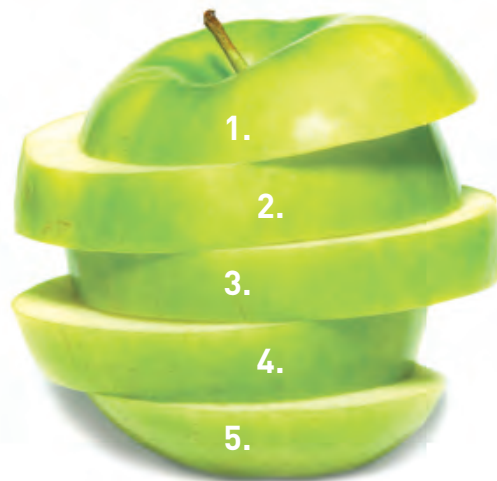
Mittariston käyttö on tietoturvallista ja suojattua. Mittariston vastaukset tallentuvat Lappeenrannan teknillisen yliopiston tutkijoiden käytössä olevaan tietokantaan, jonka kerryttämää dataa käytetään tieteelliseen tutkimukseen. Tutkimuksen tekoa ohjaavat tieteen tekemisen eettiset pelisäännöt ja vastaajien anonymiteetti taataan kaikissa tilanteissa. Tarkempaan rekisteriselosteeseen ja tieteellisen tutkimuksen eettiseen koodistoon pääset tutustumaan [tästä linkistä](#). Lisätietoja saat myös projektipäällikkö Elena Ruskovaaralta, elena.ruskovaara@lut.fi tai 040 555 0320.

Yrittäjyyskasvatus mittaristossa

Mittaristossa yrittäjyyskasvatus pitää sisällään sisäisen ja ulkoisen yrittäjyyden ja se ymmärretään laaja-alaisena pedagogisena kasvatusteemana. Yrittäjyyskasvatus on osa kansalaiskasvatusta, jonka tehtävänä on vahvistaa oppijoiden yritteliäisyyttä: itseohjautuvuutta, oppimistaitoja ja tulevaisuuden kansalais- ja työelämävalmiuksia.

Mittaristossa opettaja ymmärretään oppimisprosessin ohjaajana, asiantuntijana sekä oman työnsä tutkijana ja kehittäjänä. Mittariston teemat sisältävät oppijalähtöiset ja yhteistoiminnalliset opetusmenetelmät ja työtavat, monipuoliset oppimisympäristöt,

kouluyhteisön sisäiset ja ulkopuoliset verkostot ja yhteistyökumppanit sekä yrittäjämäisen toimintakulttuurin.

Yrittäjyyskasvatuksen mittariston™ teemat:

1. Yrittäjyys ja yrittäjyyskasvatus

- luovuus ja innovatiivisuus
- uuden tekeminen yhdessä
- epävarmuuden sieto ja hallittu riskinotto

2. Pedagogiset ratkaisut

- opettaja ohjaajana ja oppimisen mahdollistajana
- yhteistoiminnalliset opetusmenetelmät
- oppijoita aktivoivat työtavat

3. Toimintakulttuuri

- yrittäjämäinen toimintatapa
- tulevaisuusorientaatio
- jaettu asiantuntijuus

4. Oppimisympäristö

- yhteisöllinen oppimisympäristö
- työelämäprojektit, kerhotoiminta, valinnaiskurssit

5. Toiminta verkostoissa

- oppilaitosten välinen yhteistyö
- järjestö- ja yritys yhteistyö

Kysymykset ja vastaaminen

Mittaristo koostuu viidestä eri yrittäjyyskasvatukseen teemasta, jotka linkittyvät opetuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen sekä toimintaan työyhteisössä ja kouluyhteisön ulkopuolisten verkostojen kanssa. Kaikki kysymykset liittyvät opettajan omaan toimintaan ja opettamiseen. Vastaaja arvioi opetustyötään viimeisen puolen vuoden aikana. Kaikille näkyviä kysymyksiä on yhteensä 95, joihin vastaaminen kestää noin 15 minuuttia.

Esimerkkejä kysymyksistä:

Arvioni, kuinka säännöllisesti olen...

- kannustanut oppijoita etsimään erilaisia ratkaisuja perinteisten rinnalle
- keskustellut oppijoiden kanssa heidän unelmistaan
- kokeillut uusia työtapoja
- hyödyntänyt yrityksiä, museoita, teattereita jne. erilaisina oppimisympäristöinä
- pyrkinyt vaikuttamaan, että yhteisössämme sallitaan myös virheet

Arvioni, kuinka monta kertaa olen...

- ohjannut oppijoita hyödyntämään erilaisia asiantuntijoita
- ohjannut oppijoita oman talouden hallintaan
- mahdollistanut oppijoiden ideoiman projektin (esitys, juhla, muu tapahtuma, lehti, kirja, video, yms.)

Menneen lukuvuoden tai kalenterivuoden aikana, olenko...

- kehittänyt työ- ja elinkeinoelämän osaamistani
- ollut mukana kehittämässä oppilaitoksemme yrittäjyyskasvatussuunnitelmia

Osa vastausvaihtoehdoista on likert -asteikollisia, osa kyllä - ei vaihtoehtoisia ja osa lukumäärällisiä (0-30 tai yli). Kysymykset on jaettu 7-8 sivulle ja sivulta toiselle siirtyminen onnistuu, kun olet ensin vastannut kaikkiin edellisen sivun kysymyksiin. Mittariston kysymyksiin vastataan yhdeltä istumalta ja viimeisen sivun alareunassa on Lähetä -painike. Välittömästi vastaamisen jälkeen tietokoneen ruudulle avautuu palautenäkymä ja vastaavat tiedot ohjautuvat myös sähköpostiisi.

Mittariston palauterakenne

Mittariston palauteosuus rakentuu yrittäjyyskasvatukseen eri sisältöteemojen pohjalta. Saat sanallisen palautteen lisäksi keskiarvovertailuja suhteessa muihin käyttäjiin myös graafisesti. Näin pääset vertaamaan omaa tasoasi muihin opettajiin. Palaute sisältää myös yrittäjyyskasvatukseen liittyviä opetusvinkkejä ja linkkejä lisämateriaaleihin. Palaute tulee lisäksi rekisteröitymisen yhteydessä antamaasi sähköpostiosoitteeseen.

Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo™ antaa palautteen seuraavista teemoista:

1. Yrittäjämäinen pedagogiikka

- työtavat ja menetelmät
- oppijoiden yritteliäisyys
- aktiivisuuteen, vastuullisuuteen ja tavoitteellisuuteen ohjaaminen
- luovuuteen kannustaminen ja tulevaisuus-orientaatio

2. Yrittäjyyskasvatuksen sisällöt

- opetuskeskustelut
- laajat projektimaiset kokonaisuudet
- oppimateriaalit ja työkalut
- yrittäjyyden näkyminen opetuksessa
- yritysysteistyö

3. Verkostoyhteistyö

4. Toimintakulttuuri ja oppimisympäristö

- yrittäjämäinen oppimisympäristö
- yrittäjämäinen opettaja
- yrittäjämäinen toimintakulttuuri

5. Yrittäjyyskasvatuksen suunnittelu ja arviointi

Vastaustesi perusteella saat kuhunkin edellä kuvattuun teemaan liittyvän palautteen. Palautteessa toimintaasi verrataan muihin saman oppilaitosta-

son opettajiin ja tällä perusteella kuulut johonkin seuraavasta neljästä tasosta: kehittyvään tasoon, keskitasoon, hyvään keskitasoon tai erinomaiseen tasoon.

Mittariston käyttäminen uudelleen

Saamasi palaute ja vastauksesi tallentuvat tietoturvallisesti tietokantaan ja vain sinä pääset katsomaan niitä myös myöhemmin. Ideana on, että vastaat mittaristoon puolivuositain ja pääset näin seuraamaan kehittymistäsi.

Palaaminen mittaristoon on helppoa, etusivulta pääset kirjautumaan järjestelmään aiemmin luomallasi tunnukseksi ja salasananalla. Sivun yläreunassa oleva ”[Salasana hukassa?](#)” palvelu auttaa, mikäli olet unohtanut käyttäjätunnuksen ja/tai salasanasasi. Sisäänkirjautuneena voit myös päivittää tietojasi (esimerkiksi uusi työpaikkakunta).

USEIN KYSYTTYÄ

Miksi tulee rekisteröityä?

Mittariston käyttäminen alkaa rekisteröitymisellä, eli käyttäjätunnuksen ja salasanan luomisella. Nämä tarvitaan, jotta sinulle syntyy henkilökohtainen profiili, joka määrittää juuri sinulle oikean oppilaitostason kysymykset. Tunnukset tarvitsit myös siksi, että vain sinä pääset katsomaan saamasi palautteen suoraan järjestelmästä. Käytä samoja tunnuksia myös seuraavalla vastauksella noin puolen vuoden kuluttua. Eri vastaamiskertojen palautteet tallentuvat profiiliisi ja tunnuksillasi pääset näkemään sanallisesti sekä graafisesti kuvattuna kehittymisesi yrittäjyyskasvattajana.

Halutessasi pääset myös päivittämään profiiliasi sekä muuttamaan tietojasi. Aloitussivun ylhäällä oleva ”[Salasana hukassa?](#)” palvelu auttaa, mikäli olet jo aiemmin käyttänyt mittaristoa, mutta salasana on unohtunut.

Mitään rekisteröitymisen yhteydessä antamiasi tietoja ei luovuteta eteenpäin!

Unohtunut käyttäjätunnus tai salasana

Unohtuneen tai kadonneen käyttäjätunnuksen sekä salasanan saat kätevimmin menemällä osoitteeseen www.lut.fi/mittaristo ja sieltä klikkaamalla kohtaa ”[Salasana hukassa?](#)” oikean laidan mustassa palkissa). Tämän jälkeen aukeaa sivu, jossa pyydetään syöttämään (rekisteröitymisen yhteydessä antamasi) sähköpostiosoite. Järjestelmä lähettää osoitteeseen automaattisesti käyttäjätunnuksesi sekä uuden salasanan. Käyttämällä aiemmin luomaasi käyttäjätunnusta, eri kertojen vastaukset tallentuvat kokonaisuudeksi ja pääset visuaalisesti katsomaan kehittymistäsi.

Jotta saat unohtuneen tunnuksen ja salasanan sähköpostiisi, pitää sähköpostiosoitteen olla samaa muotoa kuin sen, jonka kirjautuessasi olet järjestelmään lisännyt esim. etunimi.sukunimi@koulu.fi. Huomaa tämä erityisesti, mikäli käytössäsi on useita sähköpostiosoitteita. Mikäli syötät osoitteen virheellisessä muodossa, järjestelmä kertoo, että kyseisellä sähköpostiosoitteella ei löytynyt rekisteröitymistietoja. Ongelmatilanteissa voit ottaa yhteyttä myös ylläpitoon osoitteessa mittaristo@lut.fi.

Tunnukseni eivät toimi, en pääse mittaristoon

Mittariston käyttöönotto alkaa ensimmäisellä kerralla tunnusten luomisella kohdasta ”[Rekisteröidy](#)”. Järjestelmä ei siis automaattisesti toimi johonkin muualle luomillasi tunnuksilla, vaan sinun tulee ensin rekisteröityä.

Jos olet jo aiemmin rekisteröitynyt mittariston käyttäjäksi, käytä edellisellä kerralla luomiasi tunnuksia. Tarvittaessa ”[Salasana hukassa?](#)” -painike mittariston oikean reunan mustassa palkissa auttaa. Tunnusten kirjoittamisessa tulee olla tarkkana, sillä järjestelmä ymmärtää pienet ja isot kirjaimet eri merkkeinä. Ongelmatilanteissa voit ottaa yhteyttä myös ylläpitoon osoitteessa mittaristo@lut.fi.

Huomaa myös, että on olemassa kaksi yrittäjyyskasvatuksen itsearviointivälinettä, Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo™ perus- ja toisen asteen opettajille sekä YVI-mittaristo opettajankouluttajille. Varmista että olet oikeassa mittaristossa. Koska mittaristot ovat erilliset järjestelmät, tulee kumpaankin rekisteröityä erikseen.

Sähköpostiosoitteen ja muiden tietojen muuttaminen

Jos esimerkiksi sähköpostiosoitteesi on muuttunut, tulee tiedot päivittää järjestelmään. Muuttaminen tapahtuu kirjautumalla sisään mittaristoon, jonka jälkeen sivun oikean reunan ”Päivitä tietosi” -kohdasta pääset muokkaamaan tietojasi. Käytä aiemmin luomiasi tunnuksia ja jos et muista niitä, ”Salasana hukassa?” -palvelu sivun oikean laidan mustassa palkissa auttaa. Tietojen muuttamisen yhteydessä järjestelmä pyytää sinua varmuuden vuoksi tarkistamaan samalla myös työskentelykuntasi ja oppilaitostason.

Miten tulkitta palautetta?

Henkilökohtainen palauteesi sisältää tekstiosion lisäksi teemakohtaisen keskiarvon sekä vertailun muiden saman oppilaitostason vastaajiin. Näet palautteen myös graafisesti. Graafinen palaute on informatiivinen erityisesti silloin, kun olet vastannut mittariston kysymyksiin vähintään kaksi kertaa ja pystyt vertailemaan palautteitasi sekä näkemään kehityksesi. Sivulta näet myös keskiarvojen vaihteluvälit, jotka ovat teemakohtaisesti joko 0-4 tai 0-30. Järjestelmä laskee jokaiselle vastaajalle automaattisesti kuhunkin teemaan liittyvän keskiarvon sekä vertailee sitä muiden vastaajien keskiarvoihin. Teemojen keskiarvoille on laskettu kvartiilit, joiden raja-arvojen mukaisesti määritty teemakohtainen kehittyvän tason, keskitason, hyvän keskitason tai erinomaisen tason palaute. On hyvä huomioida, että joidenkin teemojen kohdalla vastauksissa on suurta vaihtelua. Tästä syystä on esim. mahdollista, että teemakohtainen keskiarvosuosi on muiden vastaajien keskiarvoa korkeampi, mutta saat silti keskitason palautteen.

Sähköpostiini ei tullut palautetta

Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo™ luo automaattisen palautteen vastauksistasi ja se ohjautuu myös sähköpostiisi. Jos osoite jostain syystä on virheellinen, ei palaute tavoita sinua. Jos näin on, pääset katsomaan palautteen menemällä osoitteeseen www.lut.fi/mittaristo ja kirjautumalla tunnuksillasi sisään. Kirjautumisen jälkeen sivulta löydät tekstin ”Jos haluat tarkastella aikaisempien vastaustesi palautteita, voit tehdä sen tästä”.

Sähköpostiosoitteen muuttaminen tapahtuu oikeassa mustassa palkissa olevasta ”Päivitä tietosi” -kohdasta. Varmuuden vuoksi järjestelmä pyytää tarkistamaan samalla myös muutaman muun

asian, kuten työskentelykuntasi ja oppilaitostason. Jotta pääset muuttamaan tietojasi, sinun tulee ensin kirjautua sisään mittaristoon aiemmin luomilla tunnuksillasi. Jos et muista tunnuksiasi ”Salasana hukassa?” -palvelu mittariston oikean laidan mustassa palkissa auttaa.

Mihin ja miten vastauksiani ja tietojani käytetään?

Rekisteröitymisen ja vastaamisen yhteydessä antamasi tiedot tallentuvat tietoturvallisesti Lappeenrannan teknillisen yliopiston ylläpitämälle palvelimelle. Yksittäisen vastaajan tietoihin ei kukaan ulkopuolinen pääse, joten tietosi ja vastauksesi ovat turvassa salasanasasi takana.

Mittariston kehittämistä, ylläpitoa sekä aineistojen pohjalta tehtävää tutkimusta ohjaavat tieteen tekemisen eettiset pelisäännöt. Aineistokokonaisuuksia hyödynnetään esimerkiksi oppilaitostasokohtaisesti tehtävissä tutkimuksissa ja vain siten, että yksittäisen vastaajan henkilöllisyys ei missään vaiheessa tule esille. Antamiasi tietoja ei myöskään luovuteta eteenpäin.

Mittaristoja on kaksi – olenhan oikeassa mittaristossa?

On olemassa kaksi yrittäjyyskasvatuksen itsearviointivälinettä, Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo™ perus- ja toisen asteen opettajille ja YVI-mittaristo opettajankouluttajille. Varmista että olet oikeassa mittaristossa. Koska mittaristot ovat erilliset järjestelmät, tulee kumpaankin rekisteröityä erikseen.

Mistä saan lisätietoja?

Kaikissa askarruttavissa asioissa voit ottaa yhteyttä Yrittäjyyskasvatuksen mittariston™ ylläpitoon osoitteessa mittaristo@lut.fi tai soittamalla projektipäällikkö Elena Ruskovaaralle, 040 5550 320 tai elena.ruskovaara@lut.fi

MITTARISTO JA OPETUSTYÖN KEHITTÄMINEN – OPETTAJIEN NÄKÖKULMIA

Yrittäjyyskasvatusta alakoulussa

Henna Kangas

Alakylän koulu, Seinäjoki

Yrittäjyyskasvatus terminä ei tunnu oikein millään ensi kuulemalta soveltuvan alakoulun opetukseen. Monet luokanopettajat ovat kuitenkin jo hyvin tuttuja yrittäjyyskasvatuksen kanssa; sen sisällöistä ja tärkeydestä. Jopa niin tuttuja, että monet ovat tietämättäänkin opettaneet yrittäjyyskasvatusta. Me luokanopettajat teemmekin hyvää työtä oppilaiden kanssa ohjaten heitä löytämään omat vahvuutensa, ja kannustamme sekä tuemme heitä kehittämään näitä vahvuuksiaan, tutustuttamalla heidät monenlaisiin työskentelytapoihin jne. Opetus alakouluissa on hyvin lapsikeskeistä ja rikasta.

Oletko miettinyt, millainen yrittäjyyskasvattaja sinä olet? Mistä tiedät, mitä teet tarpeeksi ja mitä opetuksessasi voisit vielä kehittää? Miten opetuksesi vastaa nyky-yhteiskunnan vaatimuksiin? Yrittäjyyskasvatuksen mittariston avulla voit kehittyä kohti parempaa opettajuutta. Testi osoittaa sinulle, mitkä opetuksen osa-alueet näkyvät, ja mitkä jäävät sinulle vähemmälle huomiolle. Testi saa sinut ajattelemaan, millainen opettaja sinä olet, mitkä arvot ovat sinulle opetuksessasi tärkeitä ja miten mm. yritys yhteistyö on mahdollista opetuksessasi, missä määrin ja miten sitä pitäisi alakoulun puolella toteuttaa.

Itse löysin kehitettävää mm. siinä, miten paljon oppilaat saavat vaikuttaa opetuksen sisältöihin ja miten he saavat äänensä kuuluville koulussa. Päätin ryhtyä tuumasta toimeen ja perustin luokkatoimikunnan.

Toimikunnassa saavat kaikki vuorollaan pienissä ryhmissä opetella vastuunkantamista luokan yhteisistä asioista ja ideoida luokalle yhteisiä tapahtumia. Homma tuntuu toimivan! Luokkatoimikuntatoiminta on osaltaan lisännyt luokan mehenkeä sekä yksittäisen oppilaan ryhmäytymistä luokkaan ja se taas toivottavasti auttaa luomaan positiivisen mielen oppimiseen.

Luovuus on yksi yrittäjyyskasvatuksen tärkeimmistä osa-alueista. Mittaristo osoitti, etten antanut tarpeeksi luovuuden mahdollisuuksia oppilailleni. Käytän suuremman osan luovuuttani, muttei se oppilaiden luovuus siinä kehity. Rohkaistuinkin jättämään oppikirjan vaatimukset sivuun, kun ideoin Antiikin Kreikan jakson opetusta. Perustimme matkatoimiston nimeltä Aikamatkat, ja oppilaat saivat ryhmissä ruveta miettimään millaisia aikamatkoja he kauppaisivat Antiikin Kreikkaan. Kaikki, mitä matkalla tehtiin, piti olla tietysti mahdollista tuolloin ja heidän piti esim. miettiä, mitä ruokia tuolloin syötiin ja miten pukeuduttiin jne. Tehtävään kuului tehdä asianmukainen esite matkasta mainoksineen. Tarkoituksena oli, että oppilaat saisivat opiskella antiikin Kreikasta heitä itseään kiinnostavia asioita ja käyttää luovuuttaan ideoidakseen mahdollisimman mielenkiintoisen matkan. Lisäksi tietysti opimme taas lisää ryhmätyöskentelystä.

Testaa itsesi rohkeasti mittaristolla ja kehity opettajana. Yhteiskunta muuttuu, oppilaiden taitovaatimukset sen mukana. Toivottavasti myös me opettajat pysymme muutoksen perässä ja mikseipä jopa kärjessä!

Opettajana haluan palautetta työstäni

Pasi Hieta

Oulun normaalikoulu, Oulu

Itsearviointi on osa opettajan ammattitaitoa ja sen kehittämisen ehto. Usein opettaja tekee työtään luokassa yksin. Siksi opettajan täytyy itse voida tutkia omaa työtään, jotta näkisi kehittämiskohteita. Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo suo opettajalle mahdollisuuden saada järjestelmällistä palautetta omasta työstään.

Mittaristosta voi saada uusia oivalluksia ja ideoita yrittäjyyskasvatuksesta. Aihealueessa on vielä paljon uutta opittavaa ja siksi näen siinä suuren mahdollisuuden kehittyä.

Moni assosioi yrittäjyyskasvatuksen vain yrittäjien kasvattamiseen. Mielestäni kaikista ei kuitenkaan tarvitse kasvaa yrittäjiä eikä yrittäjyyskasvatus ole ristiriidassa kasvatuksen yleisten tavoitteiden kanssa. Siinä painottavat asiat - oma-aloitteisuus, ideointi ja vastuunkanto - ovat mahdollisimman tärkeitä kasvatustavoitteita tulevaisuudessa.

Suositlemme kokeilemaan!

Anne Malinen ja Arto Ainikkamäki

Suupohjan ammatti-instituutti, Kauhajoki

Ammatillisen opetuksen näkökulmasta sisäisen yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan vahvistaminen tähtää opiskelijan parempiin työelämävalmiuksiin. Mittaristo antaa opettajalle välineen arvioida ja kehittää omaa yrittäjyyskasvatuksen opetustaan, tavoitteena opiskelijan rohkaiseminen itsenäiseen ja vastuulliseen työskentelyyn.

Suositlemme kokeilemaan mittaristoa! Mittaristosta saat rehellisen ja kannustavan palautteen yrittäjyyskasvatuksen opetuksestasi.

Mittaristo rehtorin työn tukena

Marko Varamäki

Alakylän koulun rehtori, Seinäjoki

Rehtori vastaa koulunsa kehittämisestä. Rehtori tarvitsee tuon tehtävän hoitamiseksi soveltuvat työtavat ja menetelmät ja ennen kaikkea oikean asenteen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yrittäjämäinen pedagogiikka auttaa rehtoria hyödyntämään niin omaa osaamistaan kuin koko organisaation osaamista. Tavoitteena on oppiva organisaatio, jolla on kyky hoitaa laadukkaasti opetussuunnitelmassa mainitut opetus- ja kasvatustehtävät, mutta myös halu kokeilla uusia ideoita asioiden tekemisessä. Rehtori sallii tiettyä liikkumatilaa, jonka sisällä saa yrittää ja erehtyä, koska vain sitä kautta saadaan tietoa vaihtoehtoisista toimintatavoista.

Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo tarjoaa rehtorille oivan tavan hyödyntää opettajan tekemää itsearviointia ammatillisessa kasvussa ja opettajuuden päivittämisessä. Ei opettaja, eikä rehtori voi menä hyvällä omalla tunnolla oppilaiden eteen ilman oman opettajuutensa säännöllistä päivittämistä. Opettajankoulutuksessa saadut eväät riittävät ns. perusopetustyön tekemiseen, mutta opettajuus ei tule sillä valmiiksi, vaan sitä on aloitettava päivittämään heti työuran alusta alkaen. Opettajat myös haluavat palautetta omasta työstään mielellään esimieheltä. Kuitenkaan varsinaista opetustilannetta ei ulkopuolisen haluta tulla tarkastelemaan.

Itse käytän alakoulun rehtorin työssäni mittaristoa vuosittain kehityskeskusteluissa opettajien kanssa. Kehityskeskusteluissa rehtori pääsee mittariston hyvän jaottelun mukaan keskustelemaan opettajan kanssa opettajuuden eri aihealueista. Rehtori saa tiedon siitä, miten opettaja itse kokee onnistuneen-

sa opettajuuden eri osa-alueilla, miten hän mieltää kannustavan oppilaiden tukemisen ja monipuolisen oppimisympäristön rakentamisen. Ennen kaikkea rehtori saa kehityskeskustelussa tiedon siitä, miten opettajaa voisi tukea senhetkisessä tilanteessa. Myös yleiset suuntaviivat koko opettajiston vastauksissa antavat rehtorille tärkeitä miettimisen aiheita organisaation kehittämisessä yrittäjämäiseen suuntaan. Kehityskeskusteluissa on mahdollisuus antaa kannustavaa palautetta kaikille opettajille, koska jokainen opettaja tekee yrittäjyyskasvatusta joka päivä opetustyössään.

YRITTÄJYYSKASVATUKSEN MITTARISTO™ – RAKENTAMISEN TAUSTALLA ESR -KEHITTÄMISHANKE

Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo™ on rakennettu Euroopan sosiaalirahaston hankkeessa, jota koordinoi Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Hankekumppaneina toimivat Kerhokeskus - koulutyön tuki ry sekä joukko kuntia ja koulutusorganisaatioita eripuolilta Suomea. Nelivuotista (1.2.2008–30.11.2012) ESR -hanketta ovat rahoittaneet Opetushallitus ja Yksityisyrittäjien Säätiö.

Yrittäjyyskasvatuksen mittaristoa™

ovat olleet rakentamassa seuraavat tahot

Päätoteuttaja Lappeenrannan teknillinen yliopisto:

Projektipäällikkö Elena Ruskovaara
Yrittäjyyskasvatuksen professori Jaana Seikkula-Leino
Projektiassistentti Anne Kunttu
Ohjelmoija Matti Jänis
Professori Timo Pihkala
Johtaja Markku Ikävalko
Suunnittelija Tuuli Ikäheimonen
Suunnittelija Minna Hämäläinen
Markkinointi- ja viestintäsuunnittelija
Elina Hannikainen
Kielenhuolto ja käännöstyöt Tiina Väisänen

Hankekumppanina Kerhokeskus – koulutyön tuki ry:

Toiminnanjohtaja Minna Riikka Järvinen
Erytyissuunnittelija Merike Kesler
Erytyissuunnittelija Tiina Rytkölä
*Taloussihteer*i Anu Toivonen

Testaajaopettajat:

Ainikkamäki Arto, *Suupohjan ammatti-instituutti, Kauhajoki*
Ek Pirjo, *Myllymäen koulu, Lappeenranta*
Eronen Arja, *Tampereen ammattiopisto, Sosiaali- ja terveysala, Tampere*
Eskola Sari, *Oulun normaalikoulun lukio, Oulu*
Hautanen Merja, *Alakylän koulu, Seinäjoki*
Heiskamo Henna, *Saimaanharjun yhtenäiskoulu, Taipalsaari*
Hieta Pasi, *Oulun normaalikoulu, Oulu*
Hietikko Annina, *Syreenin koulu, Teuva*
Hulikki Esa, *Seinäjoen Lyseo, Seinäjoki*
Ilomäki Timo, *Voionmaan lukio, Jyväskylä*
Isotalo Kaisa, *Seinäjoen Lyseo, Seinäjoki*
Jalonen Matti, *Jämsän ammattiopisto, Jämsä*
Jyrkinen Satu, *Saimaanharjun yhtenäiskoulu, Taipalsaari*
Kangas Henna, *Alakylän koulu, Seinäjoki*
Kupila Hellevi, *Oulun normaalikoulu, Oulu*
Lappalainen Taavi, *Sepän lukio, Jyväskylä*
Leppälä Helena, *Saimaanharjun yhtenäiskoulu, Taipalsaari*
Malinen Anne, *Suupohjan ammatti-instituutti, Kauhajoki*
Nevanperä Erkki, *Teuvan kunta*
Nevanpää Kirsi, *Seinäjoen Lyseo, Seinäjoki*
Puustinen Aki, *Muuramen lukio, Muurame*
Räty Tommi, *Joutsenon lukio, Lappeenranta*
Taipale Minna, *Jämsän ammattiopisto, Jämsä*
Tuisku Minna-Liisa, *Teuvan Yhteiskoulu, Teuva*
Varamäki Marko, *Alakylän koulu, Seinäjoki*
Viitala Jarmo, *Nuijamaan koulu, Lappeenranta*
Virtanen Jaana, *Jämsän ammattiopisto, Jämsä*
Välimäki Leena, *Tampereen ammattiopisto, Tampere*

TÄRKEÄT LINKIT

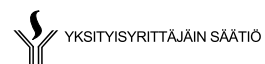
[Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo™](#)

[Salasana hukassa](#)

[Kehittämishankkeen sivut](#)

[Tutkimussivut](#)

[Rekisteriseloste](#)

MITEN TOTEUTTAA YRITTÄJYYSKASVATUSTA OPETUKSESSA – MAKUPALOJA OPETTAJILTA

Työelämään ja yhteiskuntaan tutustumisen polku Alakylän koulussa

Henna Kangas

Alakylän koulu, Seinäjoki

Yhtenä tärkeänä yrittäjyyskasvatuksen keinoin toteutettavista kasvatuksen päämääristä koulussamme on saada oppilaat tuntemaan kuuluvansa omaan luokkaansa ja koko kouluyhteisöön. Päämääränä on saada oppilaat myös aktiivisiksi toimijoiksi, jotka tuntevat vastuunsa mm. luokkahengestä ja jotka haluavat ja voivat vaikuttaa omaan ja yhteiseen kouluhyvinvointiin. Tavoitteena on, että oppilas tuntee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä toimien siinä positiivisesti ja aktiivisesti ja tuntien kuuluvansa myös ympäröivään yhteiskuntaan ja tietäen, mitä mahdollisuuksia hänellä on vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin sekä käyttävänsä näitä mahdollisuuksia. Työelämään tutustuminen on yksi osa tätä laajempaa yrittäjyyskasvatuksen päämäärää. Olemme koulussamme laatineet yhteisen polun, jota toteutamme vuosiluokilla seuraavasti:

1.lk Koulun ammatteihin tutustuminen ja Minun unelma-ammattini

2.lk Vanhempien ammatteihin tutustuminen

Vanhemmat saapuvat koululle kertomaan omista ammateistaan, missä työskentelevät ja mitä he tekevät, kun menevät töihin/ työpaikalle, mikä heidän työssään on parasta, mitä erityistaitoja heidän työssään tarvitaan jne.

3.lk Lähikauppaan tutustuminen

Mitä kaupan työntekijöiden tehtäviin kuuluu? Kuka on kauppias ja mitä hän tekee? Miten ruuat ja muut tavarat päätyvät kaupan hyllyille? Miten kaupassa asioidaan hyvien tapojen mukaisesti? Mihin myymättä jääneet ruuat joutuvat? Lisäksi esim. terveystieteistä esim. kenelle energijuomat ovat tarkoitettuja, hyvä välipala jne. Opitaan tunnistamaan erilaisia hedelmiä ja vihanneksia. Yhteistyön tavoitteena on myös ehkäistä myymälävarkauksia.

4.lk Vierailu Valiolla

Tutustutaan Valioon laitoksena, mitä siellä valmistetaan. Maidon tie lehmästä meijeriin. Mitä ammatteja Valiolta löytyy? Mitä eri ammattien työntekijät tekevät? Miten esim. meijeristin ammattiin koulutaudutaan? Mikä Valiolla työskentelyssä on hauskinda? Millainen hyöty isosta tehtaasta / yrityksestä on koko kaupungille? Käytetään Valion pakkausmateriaaleja kuvataiteeseen ja valmistuneet työt laitetaan esille Valiolle. Oppilaiden esityksiä Valion työntekijöiden ”virkistyspäiville”.

Vierailu maatilalla

Millainen on maanviljelijän arki? Mitä maatilalla viljellään? Mitä kotieläimiä maatilalla on? Viljan tie leipomoon, broilerin elämäntapa, sikalan toimintaa jne.

5.lk Vierailu pankkiin

Pankin ammatit. Mitä esim. pankkivirkailijan työhön kuuluu? Mitä taitoja ja tietoja pankkivirkkailijalla olisi hyvä olla? Miten pankki- ja luottokortit toimivat? Kuka sellaisen saa? Mitä tarkoittaa, kun ottaa lainaa? Mikä on korko? Kuka saa lainaa? Säästäminen. Millaista olisi, jos kaupungissamme ei olisi pankkia? Mihin pankkia tarvitaan?

6.lk Vierailu lehtitalo Ilkan toimitukseen ja painotaloon

Tutustutaan toimittajan ja valokuvaajan työpäivään ja millaisissa tiloissa he työskentelevät. Tutustutaan painotalon ammatteihin ja painotalon koneisiin. Osallistutaan sanomalehtiviikolla uutisten tekemiseen.

Päivä vanhempien työpaikalla. Päästään tutustu-

maan aikuisen työpäivään. Koulussa päivää työstetään esim. kirjoittamalla päivästä päiväkirjaan.

Lisäksi meillä on mahdollisuus tutustua koulun lähialueen pk-yrityksiin (esim. leipomo, kirpputori, sähköliike). Niihin jokainen opettaja sopii vierailut itsenäisesti, milloin se sopii luokassa käsiteltävään teemaan.

Yrityksiin tutustumalla kartoitamme, millaisia yrityksiä lähialueellamme toimii eli millaisia työpaikkoja lähialueen yritykset tarjoavat ja tutustutaan näin ollen oman kaupunkimme elinkeinorakentamiseen. Tutustuminen toivottavasti auttaa oppilaita saamaan yläkoulun TET- harjoittelupaikkoja sekä kesätyöpaikkoja tutuista yrityksistä.

Saimaanharjun yhtenäiskoulu: DESIGN JA TEKNOLOGIA: IDEASTA TUOTTEEKSI - muotoilukasvatusvalinnaisaine

**Satu Jyrkinen, Tommi Kukkonen,
Henna Heiskamo**
Taipalsaari

Saimaanharjun yhtenäiskoulussa toteutettiin usean vuoden ajan yrittäjyysaiheinen valinnaisaine, jossa yhdistettiin eri oppiaineita: kuvataide, yrittäjyyskasvatus, tekstiilityö ja tekninen työ. Valinnaisaine oli kaksivuotinen (8-9 lk).

Kurssin aikana oppilaat toimivat muotoilualan ammattilaisina, "keksijöinä", käsityöläisinä, projektipäällikköinä ja taloushallinto vastaavina. He suunnittelivat ja toteuttivat uudenlaisen tuotteen. Uuden keksiminen oli aina seikkailu: tuli sietää kaaosta löytääkseen vielä toimivamman tavan tehdä uutta. Keksimistä ei pitänyt ottaa liian vakavasti, "pilkettä silmäkulmassa", jalat maassa ja pää pilvissä pystyimme yrittämään ja löytämään uusia ratkaisuja, ja varsinkin oppimaan matkan varrella monia arkielämän taitoja.

Tämän muotoilukasvatusprojektin tavoitteena oli opettaa sisäistä yrittäjyyttä: luomaan positiivinen asennoituminen yhteistyötaitoihin, ongelmaratkaisuun, tiedonhankintaan, ottamaan vastuuta omasta työstään, tehdä työtä sitoutuneesti ja tavoitteellisesti sekä arvostamaan yrittäjyyttä henkilökohtaisena ominaisuutena ja ammattina. Motomme kurssin aikana olikin "Ei ole ongelmia, on vain vaihtelevia haasteita".

Suunnittelun kohde oli aluksi pelkkä ajatus, idea, intuitio, koettu muutoksen tarve tai epämääräinen ongelma, joita ryhdyttiin tarkemmin käsittelemään, systemaattisemmin "purkamaan", yksin ja ryhmässä.

Opettaja toimi oppimistilanteiden järjestäjänä ja tutorina. Hulluimpienkin ideoiden jakamista ja kehittämistä tehtiin pari- ja ryhmätöinä. Tiimityöskentely opetti, että ei ole vain yhtä oikeaa tapaa ajatella ja ratkaista asioita. Oppilaat oppivat kuuntelemaan ja perustelevaan asioita. Kurssilla oppilas perusti oman tuotantolaitoksen, jonka tuotteelle suunniteltiin markkinointistrategia.

Kurssi toteutettiin osittain eri alojen ammattilaisten kanssa yhteistyönä yrittäjävierailuiden ja opintoretkien muodossa. Tästä "matkasta" koottiin työnäytekansio (portfolio) johon myös koulun muut oppilaat pystyivät tutustumaan kevätnäyttelyn yhteydessä. Keksintöjen arvioiminen oli vaikeaa - aika näyttää mistä keksinnöstä on oikeasti hyötyä. Mutta innovatiivinen tapa ratkaista ongelmia ulottuu kaikille elämänalueillemme.

Henkilökohtaisen talouden ABC

Tommi Rätty

Joutsenon lukio, Lappeenranta

Harvoin tulee ajateltua, että olemme jokainen yrittäjiä omassa elämässämme. Arkielämämme pyörittäminen on yritysjohtamista tai yrityksen pyörittämistä siinä missä muidenkin pienten yritysten pyörittäminen. Lukiolaisten kanssa toimiessa olen huomannut, että taidot ja tietämys oman talouden hallinnassa ovat toisinaan hataria. Lisäksi tulevaisuus mietityttää uusien opiskelujen ja työelämän lähestyessä. Tämän kokemuksen ja osittain opiskelijoilta tulleiden toiveiden pohjalta on Joutsenon lukiossa järjestetty muutaman vuoden ajan henkilökohtaisen talouden ABC-kurssia.

Kurssilla opiskelijat pyrkivät hahmottamaan itselleen tulevaisuuden uraa tutkimalla esimerkiksi opiskelumahdollisuuksia, eri asuntomuotoja, tulevia ammatteja, velanottoa, työttömyysturvaa, KELA:n palveluja ja muita arkielämän kannalta merkityksellisiä asioita. Opiskelija pääsee laskemaan omia tuloja ja menoja ja hahmottamaan sitä mitä elämä maksaa ja mihin pitää olla varautunut.

Valtaosa opiskelijoista suorittaa myös ns. näkkileipäviikon, jossa jokaisen tulisi hankkia viikon ateriat opiskelijalle henkilökohtaisesti lasketun budjetin mukaisesti. Palaute opiskelijoilta on ollut erittäin positiivista ja kurssille on selvästi ollut tarvetta. Näkkileipäviikko on myös saanut hyvää palautetta kodeista, sillä nyt moni nuori on ensimmäistä kertaa miettinyt mitä arkielämä maksaa.

Vaikka muilla kursseilla opiskelijoiden kanssa tulee keskusteltua ajankohtaisista asioista ja samalla hahmotettua opiskelijoiden tulevaisuutta, niin mittariston avulla on voinut hahmottaa, että keskusteluja voisi käydä enemmänkin. Mittariston hyöty tulee esiin oman opetustyylin hahmottamisessa. Keskustelua, ryhmätyöskentelyä ja vastuunottoa omasta elämästä kannattaa aina opettaa opiskelijoille. Mittaristo kertoo tehokkaasti, että mitä opetuksessa on liikaa ja mitä liian vähän.

Lappeenrannan teknillinen yliopisto

PL 20

53850 Lappeenranta

Puh. 0294 462 111

www.lut.fi